

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.

Vår dato 18.4.2012
Deres dato 13.1.2012
Vår referanse JC
Deres referanse 201102411

0030 OSLO

Høringssvar: forslag til endringer i tobaksskadeloven

Viser til deres høringsbrev av 13. Januar 2012, deres ref. 201102411.
Bensinforhandlernes Bransjeforening (BFF), som er en landsforening i Næringslivets Hovedorganisasjon, kommer med dette tilbake med sitt høringssvar i forbindelse med det utsendte forslaget fra Helse og omsorgsdepartementet.

Innledning

Innledningsvis ønsker BFF å uttrykke sin tilfredshet med at forslaget om å fjerne salg av tobakk fra kiosker og bensinstasjoner nå er frafalt. Helsedirektoratets ønske om å koble tobakksalg til bevillingsordningen og salgstidene for øl, ville medført en dramatisk reduksjon av antallet kiosker og bensinstasjoner landet rundt. Dermed ville vi fått en kraftig reduksjon av varetilbudet og tilgjengeligheten for innbyggerne særlig i de områdene som allerede har et lite utvalg.

Vi vil samtidig gi uttrykk for støtte til prinsippet om en lisensordning som medfører at alle eksisterende utsalgssteder automatisk får lisens for salg av tobakksvarer. Våre medlemsbedrifter driver en form for virksomhet som allerede er strengt regulert. Vi håndterer både regler rundt farlig avfall, mat og sanitær, eksplosive og brannfarlige stoffer, og vi forholder oss til kontroll og retningslinjer fra blant annet Mattilsynet, Justervesenet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, m.fl.
Vi har allerede i flere år etterlevd reguleringene i tobaksskadeloven hva gjelder aldersgrense, oppbevaring, synlighet, mv. For oss vil det dermed i praksis være liten forskjell på en lisensordning og dagens praksis ute i utsalgssteder.
Vi vil nedenfor kommentere enkeltpunkter i høringsnotatet:

Punkt 3.1 Kommunal bevillingsordning for salg av tobakk

Som nevnt innledningsvis har vi ingen innvendinger mot prinsippet om innføring av en kommunal bevillingsordning. Vi har imidlertid noen konkrete synspunkter på utformingen og praktiseringen av denne ordningen.

- Unngå usikkerhet

Det vil være avgjørende for at ordningen skal bli vellykket, at det benyttes tilstrekkelig tid til å få ordningen på plass. Det er viktig å utarbeide en god veileder, være så konkret som mulig i utformingen av ordningen, og tilføre tilstrekkelig kunnskap både til de kommunale organer som skal kontrollere og håndheve ordningen, samt til de enkelte utsalgssteder. Hvis ikke vil det raskt oppstå uklarheter, misforståelser og manglende oppfølging av regelverket.

- Overgangsordninger
Det må utformes fleksible og tilstrekkelige overgangsordninger for å sikre at

drivere settes i stand til å tilpasse seg de nye retningslinjene og lisensoordningen. Det er avgjørende for implementeringen at man gir rimelige frister og tilstrekkelig kunnskap om gjennomføringen.

- **Bevillingsavgift - kostnader**
Vi har forståelse for at det bør betales en bevillingsavgift i forbindelse med saksbehandling og utstedelse av ny bevilling. Det virker imidlertid ikke formålstjenlig at dette skal være noen løpende avgift som betales årlig. Den størrelsen det her legges opp til på det årlige gebyret mener vi ikke kan rettferdiggjøres ut fra den ordningen som skal innføres. Den bør pålegges for dekning av saksbehandlingskostnader, men ikke være en ren fiskal avgift som kreves inn løpende.
- **Alle som har, skal automatisk få**
Som skrevet innledningsvis er det en forutsetning for vår støtte til bevillingsordningen at alle som i dag selger tobakk automatisk skal få tilsendt bevilling uten nærmere saksbehandling eller dokumentasjon. Vi forutsetter at dette følges opp i innføringen av ordningen.
- **Fleksibilitet i forbindelse med overdragelse**
Mange bensinstasjoner drives av franchise-tagere. Skifte i driverne ved bensinstasjoner skjer ofte fra en dag til en annen, da bensinkjedene ikke ønsker å la stasjonene være lukket. Det kan også være andre grunner til at det skiftes drivere ved bensinstasjoner, for eksempel ved at en driver går konkurs og at en ny overtar umiddelbart.
I slike tilfeller er det avgjørende at man får til ordninger som gjør at ny driver får overta bevillingen til salg av tobakk automatisk eller midlertidig, slik at man ikke trenger vente på en kommunal saksbehandling for ny bevilling inntil man kan selge tobakk.

Punkt 3.4 Opphevelse av unntaksbestemmelsen om daglig tilsyn med salget

Det foreslås å oppheve bestemmelsen som innebærer at personer under 18 år kan selge tobakksvarer så lenge det er en ansvarlig voksen person med daglig tilsyn med salget.
Bensinstasjoner og kiosker har ofte lav bemanning, og bemanningen består gjerne av en rekke personer med små stillingsbrøker og som må kunne utføre alt arbeid på stasjonen. Vi er en svært populær arbeidsplass og ekstrajobb for ungdom som ønsker å skaffe seg erfaring og noen ekstra inntekter ved siden av skole og utdanning.

Det vil ikke være praktisk mulig å ha ansatte som ikke kan betjene kasse eller salg av enkelte produkter på en gjennomsnittlig eller liten bensinstasjon. Konsekvensene av forslaget er derfor at det ikke vil være mulig å tilby arbeid til personer under 18 år på bensinstasjoner.

Punkt 3.6 Presisering av forbundet mot synlig oppstilling av tobakksvarer

Det foreslås å presisere at prisinformasjon ikke kan trykkes i større format enn A4. Det er relativt mye informasjon som skal inn på et prisinformasjonsark, og det skal ikke lang avstand til før skriften på et A4 ark blir vanskelig lesbar. Da faller også hensikten med prisinformasjon bort.

På bensinstasjoner og kiosker er ofte bakveggen bak disk eneste sted som egner seg for prisinformasjon. Det er gjerne 3-4 meter fra front av disk til bakvegg, og på en slik avstand blir dette svært lite lesbart. Vi anbefaler derfor at departementet fastsetter en mer fleksibel retningslinje for størrelsen på prisinformasjon.

Punkt 3.7 Forbud mot selvbetjening

I praksis vil et slikt forbud utelukkende rette seg mot snusskap. Rent praktisk vil det være vanskelig å gjennomføre forbud mot selvbetjening på bensinstasjoner. Det er svært begrenset plass bak disk, hvor det er et stort utvalg av varer samt ofte også matproduksjon som varmmat og bakervarer. Tobakksvarer utenom snus oppbevares også i dette området. Varer utsatt for tyveri er også satt bak disk. Dette er produkter som barberblader, batterier og prevensjonsmidler. Kjøleskapene som snus og tobakksvarer oppbevares i er plasskrevende, og dersom disse skal flyttes bak disk vil dette kreve ombygging og tilpasning av arealet. Dette er en kostnad som ikke anses regningssvarende. Med tanke på at tobakksvarer også er svært tyveriutsatt, er dessuten selvbetjeningsskapene plassert i nær tilknytning til betjeningens disk for å sikre oversikt og kontroll. Det er derfor allerede i dag god kontroll med hvem som forsyner seg av tobakksprodukter på bensinstasjoner. Vi kan ikke se at det er noe belegg for det å flytte snusskapene bak disk vil medføre noen bedre kontroll med aldersgrense, og ønsker derfor å opprettholde dagens regler.

Formålsparagraf – ny § 1

Uten at vi kan se at dette er nærmere omtalt eller argumentert for i høringsdokumentet, registrerer vi at det foreslås å endre formålet med tobakkskadeloven.

Tidligere har formålet med loven vær og ”å begrense helseskader som bruk av tobakk medfører”, mens man i det nye lovutkastet foreslår at lovens formål er bl.a. og ”oppnå et tobakkfritt samfunn”.

Tobakk er et lovlig produkt å selge, kjøpe og forbruke i Norge. Det virker derfor svært ulogisk og selvmotsigende om lovverket skal ha en helt annen målsetting enn hva det samme lovverket faktisk i praksis regulerer. En slik juridisk selvmotsigelse virker ganske meningsløs, og bør vurderes nøye av eksperter på konstitusjons- og forfatningsrett før man går videre med et slikt forslag.

Øvrige forslag

BFF har ingen kommentarer til de øvrige forslagene i høringsdokumentet.

Med vennlig hilsen

BENSINFORHANDLERNES BRANSEFORENING

Jan Carho

Adm. direktør